

یادداشت

بازدارندگی هسته‌ای؟

احمد شیراز

در این نوشته می‌خواهم از موضع راهبردی جمهوری اسلامی ایران و فتوای مقام معظم رهبری مبنی بر پرهیز از تولید و نگهداری سلاح هسته‌ای دفاع کنم. اخیرا در گفت‌وگوهای فضای مجازی برخی از دوستان اهل تحلیل سیاسی اظهارنظر می‌کنند که در این نقطه تاریخی که قرار گرفته‌ایم، یک «ای علی» دیگر بگوییم و به بمب هسته‌ای دست یابیم. این نگاه و تحلیل را هم در بین برخی از اصولگراها می‌شود دید و هم در بین برخی از تحلیلگران اصلاح طلب یا کارشناسان علوم سیاسی و راهبردی.

بحث استراتژی بازدارندگی از طریق داشتن سلاح هسته‌ای در ایران چندان جدید نیست. در حدود سه دهه پیش مرحوم دکتر عسگرخانی، از استادان مطرح علوم سیاسی، نظریه لزوم حرکت به سمت سلاح هسته‌ای را در ایران مطرح و کسانی را به این رویکرد متمایل کرد. نظریه ایشان حتی در مصاحبه‌های رسمی نیز انعکاس داشت. البته این رویکرد هیچ‌گاه به عنوان سیاست رسمی جمهوری اسلامی ایران پذیرفته نشد و همواره در حد یک نظریه باقی ماند.

به خاطر دارم برخی از فعالان سیاسی در دهه ۸۰ که پرونده هسته‌ای ایران در سطح جهانی مطرح شد، فتوای مقام معظم رهبری را نوعی مصلحت موضعی می‌پنداشتند که باید در زمان مناسب به نحوی از آن عبور کرد. بشخصه بر این گمانم که فتوای ایشان نظریه‌ای بسیار جدی و دارای پشتوانه‌های محکم ارزشی و اخلاقی است و امری نیست که با یک تصمیم سیاسی کنار گذاشته شود. اخیرا در سطح جهانی نیز تحلیل‌هایی ارائه می‌شود که مثلاً فرایند طی شده در ایران را با مسیر کره شمالی مقایسه می‌کنند و نتیجه می‌گیرند که روش کره شمالی منتج به نتیجه بود و قدرت‌های جهانی را در معرض عمل انجام‌شده قرار داد (مقاله اخیر در مجله فارن افزر). نویسندگان این مقاله، ته داستان به کشورها توصیه می‌کنند که اگر می‌خواهید بمب بسازید، مسیر ایران را نروید، مسیر کره شمالی را بروید.

در پاسخ دوستانی که حرکت در مسیر کره شمالی را توصیه می‌کنند، چند نکته به ذهن من می‌رسد که شایان توجه است:

۱. مسیر کره شمالی را نمی‌توانیم در حال حاضر و از میانه راه دیگری که رفته‌ایم طی کنیم. آنها از ابتدا نت به پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای موسوم به ان‌پی‌تی ندادند و در نهایت پنهان‌کاری حرکت‌شان را به سمت بمب هسته‌ای ادامه دادند. در حال حاضر سيطرة اطلاعاتی غربی‌ها بر امکانات و توانمندی‌های ایران فرسنگ‌ها ما را از آن مسیر دور کرده است. ۲. دستیابی به فناوری ساخت بمب زمان‌بر است و با یک بشکن‌زدن حاصل نمی‌شود. گول تبلیغات مسموم آمریکایی‌ها و اسرائیلی‌ها را نخوریم که مدعی‌اند ایران فقط چند هفته با دستیابی به بمب فاصله دارد. این تبلیغات عمدتا برای توجیه افکار عمومی مردم جهان است که بگویند ما در آستانه دستیابی ایرانی‌ها به بمب هسته‌ای، حمله پیش‌دستانه انجام دادیم. بنابراین، بر فرض اینکه راهبرد اساسی قبلی‌مان و فتوای مقام معظم رهبری را هم کنار بگذاریم، دستیابی به بمب کار یک روز و دو روز نیست و در این مدت دشمنان ما فرصت هر نوع ضربه‌زدن به ما را خواهند داشت. ۳. خروج از پیمان ان‌پی‌تی و حرکت به سمت تولید سلاح هسته‌ای برای ما شکست سیاسی بزرگی را در سطح جهان رقم خواهد زد و دشمنان ما را در راهبردهای ایران‌هراسی منطقه‌ای و جهانی محق جلوه‌گر خواهد کرد. ۴. بیاباید فرض محال را در نظر بگیریم که کشور ما پیش از این، با تغییر راهبر، تبدیل به کنشوری دارای سلاح هسته‌ای شده و همین الان تعدادی بمب هسته‌ای دارد. ما در مقابل دشمنان اصلی خود، به‌ویژه اسرائیلی‌ها، چگونه می‌خواهیم از این توانمندی استفاده کنیم؟ چند سناریو قابل پیش‌بینی است:

الف. به‌طور پیش‌دستانه و در یک تهدید اولیه، استفاده از سلاح هسته‌ای را به رخ دشمنان بکشیم. این یعنی تهدید به کشتار دسته‌جمعی میلیون از طرف مقابل و از آن سو قتل‌عام ده‌ها میلیون از شهروندان خودی. رقم‌ها آن‌قدر بزرگ هستند که حتی تصورشان هم نمی‌شود کرد. شاید هیچ ملتی غیر از ژاپنی‌ها نتواند عظمت ویرانگری سلاح‌های هسته‌ای را درباید. دنیای پس از استفاده از سلاح‌های هسته‌ای دنیای فروپاشیده و غیرقابل زیست است که در آن شلیک‌کنندگان سلاح هسته‌ای نیز جایی برای حکومت‌کردن نخواهند یافت. حال سؤال این است که کجای تهدید به کشتار بی‌گناهان با ارزش‌های اسلامی و انسانی سازگار است؟

ب. فرض کنیم از داشتن سلاح هسته‌ای برای پیشگیری از «تهدید نظامی غیرهسته‌ای» بخواهیم استفاده کنیم؛ این به یک شوخی شبیه است. با سلاح هسته‌ای نه می‌توان جلوی حمله گنده اف-۳۵ را گرفت و نه می‌توان فرایندهای تروریستی و حملات موشکی و پهپادی را خنثی کرد. مقابله با تهدیدهای غیرهسته‌ای شیوه‌های پدافندی خودشان را دارند که از قضا بسیار مؤثرتر عمل می‌کند.

ج. فرض کنید بخواهیم از داشتن بمب هسته‌ای برای «جلوگیری از تهدید هسته‌ای» طرف مقابل کمک بگیریم؛ این همان مفهوم بازدارندگی است که در ذهن برخی دوستان است. نکته اینجاست که داشتن بمب هسته‌ای حتی حرکت به سمت آن، در عمل نه‌تنها بازدارنده نیست، بلکه دست طرف مقابل را برای تهدید هسته‌ای و غیرهسته‌ای ما ده‌چندان باز می‌گذارد. بمب هسته‌ای موشک نیست که بتوان ده‌ها هزار از آن را تولید کرد و در نقاط مختلف کشور مستقر کرد. در عمل گمان من این است که چنین پدیده‌ای بیش از بازدارندگی، ما را از لحاظ سیاسی و امنیتی ضربه‌پذیر می‌کند.

خلاصه کنم؛ زمانی مرحوم عسگرخانی فرموده بود اتم عشق من است. عرض می‌کنم بمب هسته‌ای نقل و نبات نیست که از داشتن آن لذت ببریم. ما چه به لحاظ امنیتی و چه به لحاظ ارزشی و اخلاقی باید به سمت دنیایی عاری از سلاح هسته‌ای پیش برویم. فتوای مقام معظم رهبری، فتوایی بسیار مرقی، انسانی و از لحاظ منطقی و سیاسی قابل دفاع است. در دنیای آکنده از تهدید هسته‌ای هیچ انسانی، در هیچ سمتی از جهان، خواب آسوده ندارد.

عبدالرحمن فتح الهی: هفته گذشته،

روزهای پرخبری برای دیپلماسی و پرونده هسته‌ای کشورمان بود. از نشست فصلی شورای حکام تا توافق تهران و آژانس در قاهره، بیانیه ضدایرانی که توسط تروینکا و ایالات متحده منتشر شد و...؛ همه این تحولات فراز و فرودهایی را در سیاست خارجی ایران ایجاد کرد. در این بین نشست فصلی اخیر شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین با سخنان رافائل گروسی، مدیرکل این نهاد و لحن نیمه‌مثبت او درباره توافق تازه تهران و آژانس در قاهره، امیدهایی را برای کاهش تنش‌ها ایجاد کرد. توافقی که بر اساس آن، چارچوب جدیدی برای همکاری‌های ایران و آژانس تعریف شد و گروسی از آمادگی تهران برای ادامه تعاملات سخن گفت.

درست در زمانی که تصور می‌شد شاید این توافق بتواند مسیر بازگشت به دیپلماسی را هموار کند، بیانیه چهارجانبه آمریکا، آلمان، فرانسه و بریتانیا دوباره فضا را به نقطه صفر و تصاعد تنش برد. این بیانیه با تأکید بر اجرای فوری تعهدات پادمانی ایران و هشدار نسبت به توقف طولانی‌مدت بازرسی‌ها، عملا شرایط را به نقطه‌ای رساند که نه‌تنها امیدهای اولیه کمرنگ شد، بلکه گمانه‌زنی‌ها درباره بازگشت قطع‌نامه‌های شش‌گانه شورای امنیت در فاصله حدود دوهفته‌ای تا پایان مهلت اعلامی تروینکا هم شدت گرفت.

هم‌زمان اظهارات عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران و هشدار او درباره اینکه هرگونه اقدام مخرب غرب، از جمله بازگشت تحریم‌های شورای امنیت، می‌تواند توافق تازه تهران و آژانس را از دستور کار خارج کند، نشان داد که تهران همچنان در برابر فشارهای یک‌جانبه مقاومت می‌کند. با این حال، فشارهای سیاسی غرب و مواضع تندروهای داخلی علیه دولت و تیم مذاکره‌کننده، شرایط را پیچیده‌تر کرده است؛ فضایی که به‌نظر می‌رسد در هفته‌های آینده تعیین‌کننده مسیر پرونده هسته‌ای ایران باشد.

توافق تهران و آژانس در قاهره

توافق تازه‌ای که در قاهره میان ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به امضا رسید، به‌نوعی تلاشی برای بازگرداندن روند همکاری‌ها به مسیر دیپلماسی تلقی می‌شود؛ مسیری که پس از حملات متعدد به تأسیسات هسته‌ای ایران و کاهش سطح همکاری‌های تهران با آژانس، عملا وارد مرحله‌ای بحرانی شده بود. عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در توضیح این توافق تأکید کرده است که چارچوب جدید همکاری‌ها، نه‌تنها نگرانی‌های امنیتی تهران را در نظر می‌گیرد، بلکه با مصوبه مجلس شورای اسلامی و ملاحظات شورای عالی امنیت ملی نیز هماهنگ است.

به گفته عراقچی، یکی از نکات کلیدی این توافق آن است که آژانس رسماً پذیرفته حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران غیرقانونی بوده و شرایط تازه‌ای برای همکاری تعریف شده است. بر اساس این چارچوب، هرگونه درخواست برای دسترسی بازرسان آژانس به تأسیسات هسته‌ای ایران باید به صورت موردی بررسی و فقط پس از تأیید شورای عالی امنیت ملی اجرا شود. این تغییر رویکرد، در واقع پاسخی است به نگرانی‌های تهران درباره امنیت تأسیسات هسته‌ای و جلوگیری از تکرار حوادثی نظیر حمله به تأسیسات نطنز و اصفهان.

در عین حال، این توافقی محدودیت‌هایی را نیز برای آژانس ایجاد کرده است. برای نمونه، بازرسی از برخی تأسیسات حساس تا زمانی که اقدامات ایمنی و محیط زیستی از سوی ایران تکمیل نشود، متوقف خواهد ماند و فقط پس از ارائه گزارش رسمی ایران و تأیید شورای عالی امنیت ملی، امکان ازسرگیری بازرسی‌ها فراهم می‌شود. این بدان معناست که تهران توانسته معادله دسترسی‌های آژانس را از حالت پیشین خارج و آن را منوط به شرایط و ضوابط داخلی کند.

با وجود این، عراقچی تصریح کرده که همکاری با آژانس همچنان در چارچوب معاهده NPT ادامه خواهد داشت و ایران قصد خروج از این پیمان را ندارد. ضمناً مسئول سیاست خارجی کشورمان هشدار داد که هرگونه اقدام مخرب غرب، از جمله فعال‌سازی مکانیزم ماشه و بازگرداندن قطع‌نامه‌های شورای امنیت، می‌تواند توافق تازه را از دستور کار خارج کند. این موضع نشان می‌دهد که تهران توافق قاهره را نه یک تعهد یک‌جانبه، بلکه توافقی مشروط به رفتار طرف‌های مقابل می‌داند؛ به‌ویژه در شرایطی که بیانیه‌های تند غربی‌ها پس از این توفقی، نگرانی‌ها درباره آینده همکاری ایران و آژانس را افزایش داده است.

به‌طور کلی، توافق قاهره را می‌توان تلاشی برای ایجاد موازنه میان همکاری هسته‌ای و الزامات امنیتی دانست؛ موازنه‌ای که هرچند در ظاهر می‌تواند مسیر دیپلماسی را باز کند، اما در عمل با فشارهای سیاسی و تهدیدهای مستمر غرب، سرنوشت آن همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

حملات پایداری‌ها و شفاف‌سازی وزارت خارجه

پس از امضای توافق قاهره میان جمهوری اسلامی ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، واکنش‌های تند داخلی به‌سرعت بروز کرد و شماری از نمایندگان نزدیک به جبهه پایداری و جریان‌های رادیکال با انتشار پیام‌هایی در شبکه اجتماعی «ایکس» نسبت به مفاد توافق انتقادات شدید ابراز داشتند. حمید رسایی نوشت که نمایندگان مجلس از جزئیات توافق مطلع نشده‌اند و اظهار تأسف کرد که اطلاع‌رسانی در این زمینه «فقط از جانب گروسی جاسوس» می‌شود؛ او از دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی و وزارت امور خارجه خواست توضیح دهند چه اتفاقی افتاده است. سیدمحمود نبویان نیز در همان شبکه اجتماعی توافقی را «نقض صریح منافع ملت» خواند و آن را زمینه‌ای برای دستیابی دشمن به اطلاعات مراکز هسته‌ای و فراهم‌آوردن بستر «جنگ بعدی» دانست.

این حملات داخلی هم‌زمان با انتشار بیانیه چهارجانبه آمریکا، فرانسه، آلمان و بریتانیا، فضای سیاسی اعلام‌شده برای اجرای توافق را پیچیده‌تر کرد. در برابر این انتقادات، عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، در بازگشت از قاهره توضیحات مفصلی ارائه داد و تأکید کرد که مذاکراتی که منجر به نهایی‌شدن متن شد، با مجوز شورای عالی امنیت ملی و در چارچوب سیاست‌های کلان کشور دنبال شده است. عراقچی تصریح کرد که توافق قاهره چارچوبی عملی برای همکاری تعریف می‌کند که نگرانی‌های امنیتی ایران را به رسمیت شناخته و با قانون مصوب مجلس سازگار است.

وزیر امور خارجه در توضیحاتش افزود که آژانس رسماً پذیرش کرده حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران غیرقانونی بوده و در متن توافق پذیرفته شده که در مورد تأسیساتی که بمباران شده‌اند و تأسیساتی که مورد حمله قرار نگرفته‌اند، تفکیک قائل شود. به گفته عراقچی، در مواردی مانند تعویض سوخت نیروگاه بوشهر، شورای عالی امنیت ملی مجوز حضور بازرسان را صادر کرده و روندهای مورد نیاز برای انجام این عملیات در جریان است، اما «نفس این توافق هیچ‌گونه دسترسی فوری ایجاد نمی‌کند»

و هر درخواست دسترسی به‌صورت موردی به شورای عالی امنیت ملی ارسال می‌شود و پس از بررسی و تصویب آن شورا، دسترسی داده خواهد شد.

در همین راستا، حسین نوش‌آبادی، مدیرکل پارلمانی وزارت امور خارجه، نیز در گفت‌وگو با رسانه‌ها تأکید کرد که مفاد توافق قاهره کاملاً منطبق بر قانون مصوب مجلس (چهار تیرماه ۱۴۰۴) است و گام‌های عملی برای اجرای پادمان‌ها در چارچوب این قانون طراحی شده‌اند. او اعلام کرد که این سند یک سازوکار عملی است که هم شرایط استثنایی امنیتی ایران و هم الزامات فنی آژانس را بازناتب می‌دهد و در صورت بازگشت قطع‌نامه‌های لغوشده شورای امنیت، ایران این توافق را پایان‌یافته تلقی خواهد کرد.

گزارش «شرق» از فراز و فرودهای چند روز اخیر در دیپلماسی و پرونده هسته‌ای

بازگشت به نقطه صفر!

Gettyimages

اظهارات عراقچی و نوش‌آبادی با وجود آنکه تلاش داشتند ابعاد حقوقی و فنی توافق را برای افکار عمومی توضیح دهند، نتوانست مانع ادامه همهجه‌های سیاسی شود. منتقدان داخلی خواستار شفاف‌سازی بیشتر، ارائه متن کامل توافق و پاسخ‌گویی نهادهای تصمیم‌گیر درباره چرایی انتخاب محل و زمان امضای آن شده‌اند. از سوی دیگر، مقام‌های رسمی هشدار داده‌اند که انعکاس انتقادات رادیکال داخلی ممکن است بهره‌برداری طرف‌های خارجی را تسهیل کند و روند اجرای بندهای توافق را با دشواری مواجه سازد.

در این بین چهره‌هایی چون منوچهر متکی با لحن ملایم‌تر به تحلیل این ماهیت و محتوای توافق پرداخت و تأکید کرد که ارزیابی معاهده تهران و آژانس منوط به مشاهده جزئیات آن است. اما اظهارات و اقدامات سریع وزارت خارجه فقط در صورتی قابل دفاع است که دستاوردی ملموس برای منافع کشور داشته باشد. او دو حوزه کلیدی را برای این دستاورد برشمرد: نخست، تغییر رفتار آژانس از جمله محکومیت حملات آمریکا و رژیم صهیونیستی به تأسیسات هسته‌ای ایران و برخورد با عوامل افشای اطلاعات محرمانه هسته‌ای؛ دوم، اعلام انصراف سه کشور اروپایی از فعال‌سازی مکانیزم ماشه. متکی تصریح کرد که این سه کشور پس از مصوبه مجلس بیشترین فشار را برای ازسرگیری بازرسی‌ها در راستای سیاست‌های آمریکا و اسرائیل وارد کرده‌اند و اکنون انتظار می‌رود در قبال توافق قاهره رویکرد خود را تغییر دهند.

در مجموع، اظهارنظرهای مختلف و مشخصاً حملات پایداری‌ها و دیگر منتقدان، فضایی ایجاد کرده که دولت و دستگاه دیپلماسی را ناگزیر به صرف بخشی از انرژی خود برای مدیریت افکار عمومی داخلی و دفاع از جزئیات توافق می‌کند؛ امری که در آستانه مهلت کوتاه تا تصمیمات احتمالی شورای امنیت، می‌تواند عملیات دیپلماتیک تهران را تضعیف و پیچیده کند. این وضعیت همچنین واکنش بیشتری از سوی بازیگران بین‌المللی دیگر برانگیخت.

بیانیه چهارجانبه غرب و بازگشت فضای مبهم

در حالی که توافق قاهره میان ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی این امید را ایجاد کرده بود که شاید گره‌های هسته‌ای در مسیر دیپلماسی باز شود، بیانیه چهارجانبه آمریکا، آلمان، فرانسه و بریتانیا شرایط را دوباره وارد مسیر پرتنشی کرد. این بیانیه که فقط دو روز پس از امضای توافق منتشر شد، نه‌تنها لحن مثبتی نداشت، بلکه صراحتاً خواستار اجرای فوری و بدون قید و شرط تعهدات پادمانی ایران شد و هشدار داد که ادامه تعویق در بازرسی‌ها می‌تواند عواقب جدی در پی داشته باشد.

از این موضع‌گیری‌ها، به‌ویژه پس از لحن نیمه‌مثبت رافائل گروسی در نشست فصلی شورای حکام، نشان داد که شکاف میان تهران و غرب نه‌تنها بر نشده، بلکه در حال عمیق‌ترشدن است. به‌ویژه آنکه کشورهای اروپایی و آمریکا در این بیانیه تأکید کرده‌اند که اگر ایران به‌سرعت دسترسی‌های لازم را در اختیار آژانس قرار ندهد و گزارش‌های ویژه درباره ذخایر اورانیوم با غنی بالا و پایین ارائه نکند، بازگشت به قطع‌نامه‌های شش‌گانه شورای امنیت می‌تواند در دستور کار قرار گیرد؛ اقدامی که عملاً می‌تواند فضای تنش را وارد مرحله‌ای بی‌سابقه کند.

تحلیل وال‌استریت زورنال در این زمینه نیز قابل توجه است. این روزنامه آمریکایی نوشته که توافق قاهره به دلیل نداشتن جدول زمانی مشخص برای بازگشت بازرسان و ارائه گزارش‌های فنی، نمی‌تواند تضمینی برای توقف مکانیزم ماشه ایجاد کند. به باور تحلیلگران غربی، تا زمانی که ضرب‌الاجل دقیق و تعهدات الزام‌آور در توافق وجود نداشته باشد، هیچ مانعی بر سر راه بازگشت تحریم‌ها وجود ندارد.

هشدار تهران

به دنبال تداوم زیاده‌خواهی‌های غرب، عباس عراقچی با اشاره به همین بیانیه چهارجانبه تأکید کرده‌اند که تهران هرگز زیر بار مشروط یک‌جانبه نخواهد رفت. عراقچی هشدار داده که فعال‌سازی مکانیزم ماشه، نه‌تنها توافق قاهره، بلکه کلیت همکاری‌های ایران با آژانس را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد. او همچنین تصریح کرده که تهران با وجود پایبندی به معاهده NPT و ادامه همکاری‌های فنی، اجازه نخواهد داد غرب از مسیر فشار و تهدید، امتیازات بیشتری بگیرد.

در این میان، روسیه و چین به‌طور رسمی از توافق قاهره استقبال کرده و خواستار پایان‌دادن به تهدید بازگشت تحریم‌ها شده‌اند. این موضع نشان می‌دهد که در سطح بین‌المللی، نگاه‌ها به پرونده هسته‌ای ایران یک‌دست نیست و در حالی که غرب به‌دنبال فشار حداکثری است، برخی قدرت‌های جهانی بر ادامه دیپلماسی تأکید دارند. با این حال، واقعیت این است که فقط کمتر از دو هفته تا زمان احتمالی بازگشت قطع‌نامه‌ها باقی مانده و به‌نظر می‌رسد بیانیه چهارجانبه غربی‌ها عملاً فضا را به سمتی برده که امیدها برای حفظ توافق قاهره و جلوگیری از تشدید تنش‌ها، بیش از پیش کمرنگ شده است. کماینکه اسماعیل باقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، در گفت‌گو با گاردین ضمن انتقاد شدید از مواضع اروپا تأکید کرد که سه کشور اروپایی در مسیر توافق جدی و دارای حسن نیت نیستند و با حمایت ضمنی از حملات اخیر رژیم صهیونیستی به ایران نشان دادند که رویکردی غیرسازنده دارند. به گفته این دیپلمات، «شروط جدیدی که اروپا برای جلوگیری از بازگشت تحریم‌ها مطرح کرده، نه‌تنها غیرمنطقی است، بلکه با تعهدات آنها در برجام و قطع‌نامه ۲۲۳۱ نیز مغایرت دارد».

باقایی یادآور شد که حملات اخیر به تأسیسات هسته‌ای ایران اعتماد تهران به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را به‌شدت تضعیف کرده و نگرانی اصلی این است که اطلاعات حساس جمع‌آوری‌شده توسط بازرسان به تل‌آویو درز کند. او متذکر شد که مجلس قانونی را برای محدودکردن همکاری با آژانس تصویب کرده و دولت ناگزیر است در همین چارچوب حرکت کند. به گفته سخنگوی دستگاه دیپلماسی، تحریم‌ها مصداق «جنگ اقتصادی علیه ملت ایران» است و ایران در حالی که برای دفاع از حقوق قانونی خود آماده است، تلاش می‌کند از مسیر دیپلماتیک مانع بازگشت تحریم‌ها شود. این دیپلمات کشورمان افزود که روسیه و چین آشکارا مخالف فعال‌سازی مکانیزم ماشه هستند، در حالی که اروپا نقش میانجیگری مستقل خود را از دست داده و عملاً به ابزار فشار آمریکا و اسرائیل تبدیل شده است. باقایی در پایان تصریح کرد که اگر همه طرف‌ها به تعهدات برجامی بازگردند، ایران نیز آماده اجرای کامل تعهداتش است، اما تحت فشار و تهدید امتیاز نخواهد داد. در چنین شرایطی، هرگونه اشتباه محاسباتی از سوی طرفین می‌تواند نه‌تنها توافق تازه تهران و آژانس را بی‌اثر، بلکه مسیر پرونده هسته‌ای ایران را وارد مرحله‌ای غیرقابل پیش‌بینی کند.

در مقام جمع‌بندی چنین به نظر می‌رسد که مجموعه اظهارات و تحولات اخیر در این چند روز تعطیلات نشان می‌دهد پرونده هسته‌ای ایران وارد مرحله‌ای پیچیده و چندلایه شده است؛ مرحله‌ای که در آن توافق تازه با آژانس، هرچند می‌تواند فرصتی برای کاهش تنش‌ها فراهم کند، اما به‌تنهایی قادر به مهار بحران بازگشت تحریم‌ها و مکانیزم ماشه نیست. اروپا با طرح شروط جدید، عاملدانه به سمت تصاعد بحران پیش می‌رود. در این میان، تأکید مقامات ایرانی بر لزوم احترام به چارچوب‌های قانونی داخلی و هشدار نسبت به پیامدهای اقدامات مخرب، نشان می‌دهد که تهران آماده مذاکره است، اما این آمادگی را با تهدید و تحریم معامله نخواهد کرد. تداوم این روند، آینده‌ای مبهم اما پرتنش را برای دیپلماسی هسته‌ای در چند هفته پیش‌رو رقم می‌زند.

گزارش

رهبر انقلاب با درخواست رئیس قوه قضائیه برای عفو مجعی محکومان موافقت کرد
محکومان جرائم امنیتی هم عفو شدند

شرق: به مناسبت هفدهم ربیع‌الاول، سالروز میلاد حضرت محمد مصطفی(ص) و حضرت امام صادق(ع)، رهبر انقلاب با درخواست رئیس قوه قضائیه برای عفو و تخفیف مجازات جمعی از محکومان دادگاه‌ها موافقت کردند. این اقدام نه‌تنها نشان‌دهنده روح رحمت و مهربانی نظام اسلامی است، بلکه پیام‌آور وحدت، همدلی و فرصت دوباره برای بسیاری از محکومان جامعه محسوب می‌شود.

رئیس قوه قضائیه، حجت‌الاسلام غلامحسین محسنی‌آزاه‌ای، در نامه‌ای رسمی درخواست عفو و تخفیف مجازات محکومان دادگاه‌های عمومی، انقلاب، سازمان قضائی نیروهای مسلح و سازمان تعزیرات حکومتی را مطرح کرد. شرایط این عفو شامل محکومیت‌هایی است که تا ۱۹ شهریورماه قطعی شده و برخی معیارهای خاص برای آن تعیین شده است.

یکی از نکات مهم این عفو، مشمول‌شدن محکومان جرائم امنیتی است؛ مشروط بر اینکه از زمان قطعی‌شدن حکم آنها بیش از پنج سال گذشته باشد و در این مدت هیچ اقدام ضدامنیتی، مخالف مصالح کشور یا موضع‌گیری معارض با اسجام ملی انجام نداده باشند. همچنین باقی‌مانده حبس بیماران صعب‌العلاج و علاج‌ناپذیر با تأیید کمیسیون پزشکی قانونی نیز مشمول این عفو می‌شوند.

در این دستورالعمل مواردی از جمله سرقت مسلحانه، جرائم مواد مخدر، مسلحانه، قاچاق سلاح جنگی، جاسوسی، همکاری با لاد سکول‌تاصم، آدم‌ربایی، اسیدپاشی، جعل اسکناس، اخلاخ عمده در نظام اقتصادی و قاچاق مشروبات الکلی از شمول این عفو مستثنا شده‌اند که نشان‌دهنده دقت و حساسیت قوه قضائیه در اجرای این بخشش است.

به همین راستا، حجت‌الاسلام‌علی مطهری، معاون قضائی قوه قضائیه، در گفت‌وگو با شبکه خبر، با اشاره به تفاوت این عفو در مقایسه با دوره‌های گذشته، تأکید کرد که این بار معیارهای مشخص و سخت‌گیرانه‌ای برای بهره‌مندی محکومان از عفو تعیین شده است. او بیان کرد که این رویکرد به منظور افزایش شمار مشمولان و همچنین ترویج پیام رحمت، مهرانگیزی و وحدت در سالروز میلاد پیامبر رحمت و امام صادق(ع) اتخاذ شده است. افزون بر این، پیروزی در جنگ ۱۲روزه نیز به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در تصمیم‌گیری برای این عفو مطرح شده است.

مظفری تأکید کرد که این اقدام به معنای تساهل بی‌حد نیست و با وجود برخورد قاطع با مخلاان نظم و امنیت، با افراد بی‌خطر و فاقد تهدید برای جامعه باید با مهربانی و رأفت رفتار شود. براساس این محکومان زیر ۱۸ سال در زمان وقوع جرم، مردان بالای ۷۰ سال، زنان بالای ۶۰ سال و بیماران صعب‌العلاج مشمول این عفو خواهند بود.

او همچنین درباره محکومان دارای جرائم مالی و جزای نقدی گفت که در شرایطی که برخی از آنان توانایی پرداخت جریمه را ندارند و بخشی از مجازات حبس خود را تحمل کرده‌اند، باقی‌مانده حبس آنها مشمول تخفیف می‌شود. همچنین افرادی که شای خصوصی دارند، باید در مهلت تعیین‌شده به جلب رضایت شکات و پرداخت خسارات اقدام کنند، در غیر این صورت مشمول عفو نخواهند بود.

معاون قضائی قوه قضائیه همچنین خاطرنشان کرد که جرائمی که تهدید جدی برای امنیت جامعه به شمار می‌روند، از شمول عفو خارج هستند. این تصمیم در حالی اتخاذ شده که بخشی از محکومان غیروندانی با مجازات‌های جایگزین نیز شامل شرایط عفو شده‌اند تا عدالت در اجرا حفظ شود.

در مجموع، این عفو عمومی که به مناسبت میلاد پیامبر رحمت و امام صادق(ع) و در راستای سیاست‌های قوه قضائیه صادر شده است، نه‌تنها اقدامی انسانی و اخلاقی به شمار می‌رود، بلکه نشانه‌ای از توازن میان عدالت و رحمت در نظام قضائی ایران است و پیام‌آور فرصت‌های جدید برای اصلاح و بازگشت به جامعه است. این رویکرد می‌تواند باعث افزایش اعتماد عمومی، کاهش جمعیت کیفری و ایجاد فضای همدلی و وحدت در جامعه شود که اهمیت آن در شرایط کنونی کشور بسیار محسوس است.

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۶۰ ۳۶۱۱۹